

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

DE NYE HUSE

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

14.12.12
Troels Østergaard Jørgensen

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Lyngby-Taarbæk kommune
Raadvad 4, 6, 8,10, 2800 Kgs. Lyngby
Raadvad 3-30, De Nye Huse
1983
De fire beboelsesblokke (1917-18) med dertilhørende cementstøbte afgrænsede havestykker foran husene og de bagvedliggende havestykker.

BYGNINGSBESKRIVELSE

I den lille bydannelse syd for fabriksanlægget i Raadvad ved Jægersborg Dyrehave, ligger fire ensartede beboelsesejendomme, der kendes under betegnelsen de nye huse.

De nye huse er i to plan med udnyttet tagetage og opført i blank mur af gule sten over en pudset sokkel. Overgangen til den opskalkede tagfod formidles af en kombineret sparrenkop og aftrappet gesims. Taget er et heltag belagt med røde vingetegl. I tagfladerne sidder støbejernstagvinduer og enkelte ovenlysvinduer, samt på hver bygnings forside to kviste med zinkbeklædte flunker og hvidmalet trægesims under et heltag. I rygningen sidder fire markante skorstene i røde mursten. Centralt på facaden er et fremtrukket trappetårn med indgangsparti og heltag med gavltrekanter udført med strømskifter og årstal i smedejern. Hoveddøren har et firerudet glasparti og er malet i en mørk grøn farve. Omkring indgangspartiet er de nederste ca. ½1 meter hjørneste i murfalsen brunglaserede.

Vinduerne er taktfast placerede, traditionelt udførte, fire- og seksrammede med opsproset underramme og er hvidmalede med sålbænke i skifer. På gavlene er to vinduer per etage inklusiv tagetagen, samt et cirkulært vindue øverst i gavltrekanter. Endvidere er murværket på gavlene udført med strømskifter.

Indgangsparti med årstal.

BYGNINGSHISTORIE

De nye huse er opført i henholdsvis 1916 og 1917 i forbindelse med at fabrikken udvidede produktionen, med deraf følgende behov for flere arbejdere. De nye huse blev opført som konsekvens heraf, og de fire ens huse har oprindeligt rummet 10 lejligheder i hver bygning med fire toværelses lejligheder på hver etage og to treværelses lejligheder i tagetagen. I stueplanet og førstesalen var lejlighederne kun i halv dybde, med indgang fra en central trappeopgang, forbi køkkenet, og

herfra videre til stuen og værelset. De er i dag slået sammen to og to, og hver bygning rummer således seks lejligheder.

Bygningerne er gennemgribende istandsat ved Kongelig Bygningsinspektør Gehrdt Bornebusch omkring 1985-87 og er løbende moderniseret. De fleste lejligheder fik indlagt centralvarme ca. 2006.

I det indre er den oprindelige planløsning stadig aflæselige på trods af sammenlægning af lejligheder, med køkken placeret umiddelbart inden for entreen, og relativt små rum. Der er bevaret en del ældre og oprindelige bygningsdele, herunder døre, gerigter, glasdøre mellem køkken og entre. alle beslag er håndmede, hvilket er usædvanligt for denne periode, men de er antageligt produceret i Raadvad.

De nye huse set fra idrætspladsen.

KILDER

Kjeld Kayser, Raadvad. En historisk billedbog. Nationalmuseet 1980.
 En byvandring i Raadvad. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv, Friboeshvile.
 Kulturstyrelsens database, Fredede og Bevaringsværdige Bygninger.
www.kulturarv.dk/fbb
www.raadvadby.dk

MILJØMÆSSIG VÆRDI

For de nye huse er den miljømæssige værdi knyttet til deres hævdede placering i terrænet, som tilsammen med deres regulære placering to og to, giver et urbant karaktertræk til det ellers mere løseligt organiserede bysamfund. På luftfoto kan man se at bygningerne ikke ligger med ensartet afstand mellem hinanden, men ligger pænt på række mod nord og mod syd trukket lidt fra hinanden, for at følge vejens forløb, og derved skabe ensartet afstand fra vej og til husgavlene. Dette bevirker at anlægget, på trods af at være det mest regulære element i anlægget, ikke kommer til at virke for stramt og reguleret. Husenes placering nord-syd ligger parallelt med den lange bindingsværksbygning fileværket, og de kommer derved til at understrege den bymæssige karakter, man oplever her.

Gafl med strømskifter og rundt vindue øverst. Det bemærkes ved murkronen at taget er omlagt og isoleret.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi for de nye huse er knyttet til baggrunden for deres opførelse. Som følge af første verdenskrig bestilte Rusland store mængder hakker og økser fra Raadvad, og for at klare efterspørgslen måtte fabrikken udvide med en ny smedehal i den nordlige ende af fabrikkekomplekset. For at kunne huse de ekstra arbejdere blev de nye huse opført. Bygningerne fortæller ligeledes ved

deres oprindelige planløsning om indretningen af arbejderlejligheder i begyndelsen af 1900-tallet. De nye huse er tillige et velbevaret eksempel på periodens byggeskik og materialeholdning.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

For de nye huse er den arkitektoniske værdi knyttet til bygningernes klart aflæselige og velproportionerede hovedform med facader i blank mur og opskalkede tage belagt med røde vingetegl. Dette giver, tilsammen med den afdæmpede dekoration som består af omhyggelig omgang med murværket, forbandt, murstik og gesimser, et værdigt og roligt udtryk til de prægnante bygninger, som i kraft af deres størrelse, regularitet og let hævede placering, indtager en plads højt i hierarkiet.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre er de bærende fredningsværdier knyttet til de fire ensartede bygningers klare hovedform med taktfaste facader i blank mur og opskalkede tegltage med røde vingetegl. Hertil kommer de traditionelt udførte vinduer og den traditionelle materialeholdning.

I bygningens indre er de bærende fredningsværdier knyttet til den delvist bevarede planløsning med relativt små og regulære rum, og en enkel og prunkløs indretning. Hertil kommer alle ældre og oprindelige bygningsdele og konstruktioner, herunder døre, beslag og gerichter samt den traditionelle materialeholdning.

De nye huse set fra sydøst

— ANBEFALINGER

I det ydre bør man fortsat vedligeholde med traditionelle materialer som kalk og linolie, samt murede rygninger på tagets rygninger og grater. Det anbefales fremadrettet at begrænse brugen af tagvinduer mest muligt, og en udskiftning af eksisterende ovenlysvinduer til traditionelle tagvinduer, eksempelvis i støbejern, vil styrke husenes fredningsværdier yderligere.

Murværket bør eftergås og reparationer leve op til samme håndværksmæssige standard som det oprindelige murværk.

I det indre bør fortsat benyttes traditionelle materialer som rør og puds på skillevægge samt pudsede vægge og lofter. Gulve bør udføres af massive fyrreplanker i passende dimensioner.

En farvearkæologisk undersøgelse af opgangene, og efterfølgende farvesætning herefter, ville styrke bygningernes fredningsværdi.

Endvidere bør aflæseligheden af den oprindelige planløsning fortsat respekteres.